

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.078 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Примусові ліцензії на об'єкти промислової власності за законодавством України та правом ЄС» за спеціальністю 081 «Право» 13 вересня 2022 року.

Юрків Роман Олегович, 11 червня 1994 року народження, громадянин України, освіта повна вища. У 2017 році закінчив Львівський національний університет імені Івана Франка і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув ступінь магістра права. З 12.09.2017 р. по 11.09.2021 р. навчався в аспірантурі на кафедрі інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (заочна форма навчання).

Працює на посаді помічника судді Львівського апеляційного суду з 12.11.2019 року до цього часу.

Дисертацію виконано на кафедрі інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів.

Науковий керівник: **Яворська Олександра Степанівна**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів.

Здобувач має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 стаття у періодичному науковому виданні іншої держави, 5 статей у наукових фахових виданнях України, 0 монографій:

1. Юрків Р.О. Примусове відчуження прав на винахід (корисну модель). Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. № 3. С. 90-94.

2. Юрків Р.О. Умови видачі примусових ліцензій на винаходи (корисні моделі). Науково-практичний фаховий збірник наукових праць «Прикарпатський юридичний вісник», 2020. № 4(33). С. 37-41.

3. Юрків Р.О. Особливості примусових ліцензій на використання запатентованого винаходу (корисної моделі), що стосується лікарського засобу. Науковий журнал «Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки». 2020. № 4. Т.1. С. 86-93.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. **Бойко Ігор Йосипович**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри історії держави, права та політико-правових учень Львівського національного університету імені Івана Франка, без зауважень.

2. Якубівський Ігор Євгенович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка, надав позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Недостатньо чіткою і послідовною є позиція здобувача у питанні щодо сутності примусових ліцензій. Дисертант, звертаючи увагу на використання у законодавстві для позначення умов та порядку примусового ліцензування різних понять (примусове відчуження майнових прав власника патенту; обов'язки власника патенту; примусові ліцензії), зазначає, що доцільно вести мову саме про обов'язок власника патенту видати ліцензію на підставі рішення суду. Сама ж видача ліцензії є одностороннім правочином, передумовою вчинення якого є відповідне рішення суду. (с. 135 Дисертації). Але в назві п. 1.3. Дисертації йдеться про примусові ліцензії як правові підстави розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Тобто незрозуміло, що ж насправді, на переконання здобувача, становить собою примусова ліцензія – обов'язок власника патенту, односторонній правочин чи підставу розпорядження майновими правами інтелектуальної власності? Думається, що в роботі варто було би зайняти чітку і однозначну позицію з цього питання і притримуватися її в ході усього дослідження.

2. Спірним є висновок дисертанта щодо підстави виникнення правовідношення примусового ліцензування. З цього приводу у п. 1 наукової новизни зазначено, що підставою виникнення правовідношення щодо видачі примусової ліцензії є юридичний склад: 1) рішення суду чи уряду; 2) видача ліцензії як односторонній правочин власника патенту (або іншої особи, яка володіє виключними майновими правами), що вчиняється на підставі рішення суду, або її видача урядом. Важко погодитися із позицією здобувача, що елементом юридичного складу при видачі примусової ліцензії є видача правоволодільцем ліцензії як односторонній правочин. Чинне законодавство України не дає підстав для такого висновку, принаймні як загального, який стосується усіх видів примусових ліцензій. Тому здобувачеві варто було би додатково аргументувати переваги такого вирішення питання щодо підстави виникнення правовідношення примусового ліцензування та запропонувати відповідні зміни до законодавства України.

3. У п. 9 наукової новизни здобувач пропонує відмовитись від понять «власник права», «володілець прав», «володілець патенту» та застосовувати надалі – «власник патенту (свідоцтва)». З одного боку, намагання уніфікувати законодавчу термінологію виглядає позитивним моментом. Водночас, обраний дисертантом термін «власник патенту (свідоцтва)» є невдалим, оскільки такий відображає проприетарну концепцію прав на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації, яка не була сприйнята у Цивільному кодексі України як основному акті цивільного законодавства України. Власне, тому у Цивільному кодексі України вжито іншу термінологію – «володілець патенту» або «володілець свідоцтва».

4. Викликає певні застереження положення п. 12 наукової новизни, в якому сказано, що не тільки видача Кабінетом Міністрів України примусової ліцензії на відповідні об'єкти може бути оскаржена до суду, а й строк, ліцензійні платежі, інші умови ліцензії, відміна, анулювання урядового дозволу на використання можуть

теж бути оскаржені в судовому порядку. По-перше, у чинній редакції ч. 3 ст. 30 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» вже зазначено, що рішення Кабінету Міністрів України про надання дозволу на використання винаходу (корисної моделі), строк і умови його надання, відміну дозволу на використання, розмір та порядок виплати винагороди володільцю патенту можуть бути оскаржені в судовому порядку. По-друге, здобувачеві варто було би звернути увагу на те, строк, розмір винагороди та інші умови наданого Кабінетом Міністрів України дозволу як такі не можуть виступати предметом оскарження в суді – в даному випадку мало би йтися про оскарження рішення Кабінету Міністрів України в певній частині (строку, винагороди, тощо).

5. На с. 84 Дисертації, ведучи мову про рішення суду про надання примусової ліцензії, дисертант зазначає: «власник патенту може оскаржити рішення суду у встановленому порядку. Позиватися про визнання ліцензії недійсною можливо, якщо з'явилися нові обставини, які не були відомі на момент постановлення рішення, але якби були відомі, то могли би вплинути як на прийняття самого рішення, так і окремих умов ліцензії, що були затверджені судовим рішенням». В даному випадку складається враження, що дисертант в певній мірі ототожнює оскарження рішення суду і пред'явлення позову про визнання ліцензії недійсною. У цьому аспекті варто звернути увагу на те, що стосовно надання примусової ліцензії за рішенням суду може йтися хіба про оскарження відповідного рішення суду в апеляційному та касаційному порядку на загальних підставах. Також дисертантові варто було би уточнити, які саме обставини він має на увазі в даному випадку – нові чи нововиявлені.

3. Тарасенко Леонід Леонідович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права Львівського національного університету імені Івана Франка, надав позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Одним з висновків, які дисертант робить у першому розділі роботи, стосується становлення та розвитку правового регулювання примусового ліцензування об'єктів права промислової власності в Україні. Зокрема, автор зазначає, що станом на сьогодні можливість видачі примусової ліцензії встановлена: 1) щодо запатентованих винаходів і корисних моделей – Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»; 2) щодо зареєстрованих промислових зразків – Закон України «Про охорону прав на промислові зразки»; 3) щодо запатентованих винаходів (корисних моделей), що стосуються лікарського засобу – Закон України «Про лікарські засоби»; 4) щодо використання сорту рослин – Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»; 5) щодо зареєстрованих компонувань напівпровідникових виробів – Закон України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів». І одразу зроблено висновок, що законодавство України щодо примусового ліцензування у сфері інтелектуальної власності загалом відповідає світовим стандартам. Вважаємо такий висновок дисертанта певною мірою поспішним, оскільки цей висновок зроблено за результатами написання лише першого розділу роботи. В подальшому дисертант у результатах дослідження конкретизує, що є доволі багато проблемних аспектів правового регулювання досліджуваних відносин, і пропонує багато змін до чинного законодавства, в тому числі і тих, які зумовлені необхідністю запозичення

позитивного європейського досвіду правового регулювання досліджуваних відносин.

2. Дисертант робить висновок, що однією з ознак примусової ліцензії є те, що порядок видачі примусових ліцензій чітко встановлений законом. В подальшому автор зазначає, що такі ліцензії видаються на підставі рішення суду чи урядом, проте, якщо за позовом зацікавленої особи ліцензія видається на підставі рішення суду, яким і визначаються її зміст, то уряд може самостійно видати ліцензію за встановлених законом умов. Вважаємо, що цей висновок є доволі дискусійним, оскільки закон визначає лише орган, який приймає рішення про видачу примусової ліцензії. Натомість порядок видачі примусових ліцензій чітко законом не встановлений, і закон не конкретизує, що саме повинно бути відображено у рішенні суду, яким задоволено позов про видачу примусової ліцензії. Судовий процес є змагальним, а суд розглядає справу в межах позовних вимог. Відтак саме на позивача покладається обов'язок вказати у позові умови видачі примусової ліцензії. Натомість закон не містить норм про особливості вирішення цієї категорії справ. Відтак цей висновок дисертанта потребує деталізації.

3. У другому розділі роботи як один з висновків щодо видачі урядової примусової ліцензії автор зазначає, що залишаються окремі проблеми правового регулювання, пов'язані з наявністю великої кількості оціночних понять, неурегульованістю окремих аспектів підзаконними актами. Вважаємо, що цей висновок потребує конкретизації: які саме проблеми правового регулювання існують, що саме не врегульовано підзаконними актами тощо.

4. У третьому розділі дисертант робить дискусійний висновок, що корисним для реформування національного законодавства України може стати досвід Польщі щодо запровадження поняття «зловживання патентом», яке характеризує дії власника патенту на винахід (корисну модель). Внаслідок них потенційні користувачі (ліцензіати) не мають змоги розпочати використання винаходу (корисної моделі), бо власник патенту безпідставно відмовляється укласти ліцензійний договір (видати добровільну ліцензію). У даному випадку висновок є спірним, оскільки власник патенту діє правомірно, здійснюючи свої майнові права інтелектуальної власності на винахід (зокрема, право на використання винаходу, право надавати чи не надавати дозвіл третім особам на використання винаходу). Тому факт зловживання правом на патент повинен бути обґрунтованим з посиланням на відповідні норми права та на фактичні дії власника патенту.

5. Дисертант робить обґрунтований висновок, що зважаючи на те, що примусова ліцензія видається на платних засадах, повинен бути передбачений механізм визначення винагороди (роялті) за користування патентом. Цей висновок слід деталізувати та вказати, що саме слід враховувати при визначенні розміру винагороди, оскільки оплатність ліцензії часто може породжувати спори між власником патенту (свідоцтва) та заінтересованою в отриманні ліцензії особою.

6. Зважаючи на значний обсяг третього розділу та якісний науковий аналіз зарубіжного досвіду правового регулювання досліджуваних відносин, доцільно було би чіткіше у формі висновків вказати основні аспекти, які було б корисно запозичити з відповідного правового регулювання, яке є у країнах ЄС щодо примусового ліцензування об'єктів промислової власності.

4. Харитонова Олена Іванівна, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Назва теми дисертації є вужчою за те коло питань, яке в ній розглядається, оскільки йдеться про законодавство України і право ЄС. У дисертації ж досліджено примусові ліцензії також і за законодавством країн членів ЄС.

2. Не зовсім вдалим здається запропоноване автором визначення поняття примусової ліцензії як «невиключної строкової оплатної ліцензії...» (с. 25, 62 дисертаційного дослідження), оскільки визначення дається за допомогою того самого терміну «ліцензія». Крім того, на мою думку, не можна віднести це визначення до таких, які пропонуються вперше, оскільки воно мало чим відрізняється від пропонуваних у літературі. Так само сумнівним є встановлення вперше підстав виникнення примусової ліцензії, враховуючи ту обставину, що вони, як і умови, чітко визначені законом.

3. Не можна погодитися з автором в тому, що у разі примусового патентування ми «маємо справу зі складним правовідношенням комплексного характеру, у якому переплетені приватні та публічні інтереси. Однозначно стверджувати, що таке правовідношення приватноправового характеру невірно, як і зворотне твердження про його публічно-правовий характер» (с. 57 дисертаційного дослідження).

Тут слід виходити з того, що ми маємо справу не з приватно-правовими відносинами, а з цивільно-правовими, оскільки цивільне право є відображенням права приватного на національному рівні, але воно не є приватним правом у чистому вигляді, оскільки містить в собі і імперативні елементи, без яких неможливе його практичне існування. Тому в деяких випадках підставами виникнення цивільних правовідносин є акти суб'єктів публічного права. Наприклад, права інтелектуальної власності у особи можуть виникати з рішення суду про визнання у неї права інтелектуальної власності. Це і надання примусової ліцензії на використання винаходу або корисної моделі, або перехід майнових прав інтелектуальної власності до інших юридичних осіб в разі реорганізації юридичної особи, яка була власником охоронного документа на об'єкт права інтелектуальної власності. Дуже багато імперативних норм міститься і у спадковому праві, у деліктному праві, але це не робить відповідні правовідносини комплексними. Вони є цивільними правовідносинами.

4. Не до кінця з'ясованим виявилось і встановлення правової природи ліцензії, оскільки у наведеному визначенні автор використовує термін «ліцензія» в якості пояснюючого слова. По тексту дисертації ліцензія називається «дозволом» (с. 59, 62, 63, 72 та ін. дисертаційного дослідження), «одностороннім правочином» (с. 58 дисертаційного дослідження), письмовим повноваженням (с. 59 дисертаційного дослідження). Встановлені ознаки ліцензії, але не її правова природа. Тому відкритим лишається питання про правову природу і сутність категорії «ліцензія».

Крім цього, слід визначитися також з тим, чим все-таки є видача примусової ліцензії, оскільки на с. 91 дисертаційного дослідження Р. Юрків пропонує розуміти видачу примусової ліцензії як «обов'язок власника патенту, свідоцтва, який він має

виконати відповідно до умов та у порядку, встановленому спеціальним законом». При цьому зазначається, що «сама видача ліцензії є одностороннім правочином, передумовою вчинення якого є відповідне рішення суду» (ст. 134 дисертаційного дослідження).

5. Автор на с. 56 дисертаційного дослідження стверджує, що «Неможливо застосувати примусове ліцензування до об'єктів авторського чи суміжних прав, оскільки їх створення та подальший цивільний оборот спрямовані на задоволення естетичних потреб окремого індивіда чи їх груп. Саме їх використання не має вираженого економічного значення і не може призвести до монополізації суб'єктами певних сегментів ринку».

Але Бернська конвенція передбачає певні винятки із авторського права і це стосується не вільного використання, а саме примусового ліцензування. Так, у Додатковому розділі Бернської конвенції міститься розширений перелік винятків з виняткових прав авторів і передбачає для країн, що розвиваються спеціальні положення, що полегшують їм рішення питань перекладу і відтворення творів, країнами походження яких є інші держави Бернського союзу.

Відповідно до Додаткового розділу країни, які вважаються країнами, що розвиваються у відповідності зі сформованою практикою Генеральної асамблеї ООН, можуть за певних умов не виконувати вимоги про мінімальний рівень охорони двох гарантованих Бернською конвенцією прав автора - виключного права на переклад і виняткового права на відтворення твору.

Країни, що розвиваються можуть замість дотримання цих прав скористатися можливістю видачі невиключних примусових ліцензій, що не можуть передаватися іншим особам і які надають можливість здійснювати без згоди власників авторських прав:

- 1) переклад творів для використання в школах і університетах або з метою досліджень;

- 2) відтворення творів, що охороняються відповідно до Бернської конвенції, виключно для систематичного навчання (в тому числі в домашніх умовах і в недержавних навчальних закладах).

Такі ліцензії можуть видаватися компетентним органом країни, що розвивається при певних умовах (після закінчення певних періодів часу і після вчинення певних процедурних дій) будь-якому громадянину або будь-якої організації, що розвивається, яка скористалася пільгами, передбаченими Додатковим розділом.

Відповідно до ст. 1 Додаткового розділу країна, що розвивається, повинна заявити про свій намір скористатися пільгами, передбаченими у додатковому розділі щодо примусових ліцензій на переклад і (або) відтворення, в момент ратифікації або присєднання до Паризького акту Бернської конвенції.

Слід зазначити, що можливість видачі примусової ліцензії передбачена і Всесвітньою конвенцією про авторське право 1952 р. і надає можливість отримання будь-яким громадянином держави – сторони договору, примусової ліцензії на переклад і випуск письмового твору на загально використовуваній мові, на якій він до цього не був випущений у світ, після спливу семи років з часу першого випуску у світ.

6. На с. 73-75 дисертант звертається до проблеми оціночності деяких понять, зокрема «недостатнє використання прав на винахід (корисну модель)». Проте проблема оціночності, яку виділяє автор, не можна вважати належною. Оціночність поняття не є недоліком просто за фактом оціночності. Оціночність стає недоліком в момент, коли така риса поняття допускає неоднорідне тлумачення, що в подальшому дає кардинально відмінний результат. Оціночність поняття може впливати з судової практики, але автор ніяким чином не посилається на будь-які судові рішення. В роботі наявні певні приклади потенційних проблемних ситуацій, які можуть виникнути через оціночність понять, проте такі приклади – є гіпотетичними, які автор вважає такими, що можуть виникнути в майбутньому. Для подолання цього недоліку слід було б, на мою думку, підкреслити значущість проблем, на які посилається автор, зокрема шляхом посилання на конкретні судові рішення, які будуть прикладом та підтвердженням існування проблем.

7. Дисертантом вноситься пропозиція про необхідність доповнення переліку обставин, за яких допустиме видання примусової ліцензії урядом такими уточнювальними обставинами: ведення антитерористичної операції (підкреслене мною – О.Х.), необхідність забезпечення лікування осіб, які є тимчасово переміщеними з окупованих територій, неконтрольована міграція населення, та об'єктивне зростання поширення соціально небезпечних захворювань. Виникає питання стосовно «ведення антитерористичної операції», особливо на тлі військової агресії з боку росії. Чому в цьому переліку відсутні такі обставини, як війна, воєнний стан? Не затронутими залишились також актуальні, як на мою думку, питання примусового ліцензування, пов'язані з війною, хоча науковці кафедри активно звертаються до цієї тематики.

5. Кашинцева Оксана Юріївна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувачка відділу дослідження прав інтелектуальної власності та прав людини в сфері охорони здоров'я НДІ інтелектуальної власності Національної академії правових наук України, надала позитивний відгук із зауваженнями:

Так дискусійним є висновок про те, що вибір виробника, якому буде надано урядовий дозвіл (примусову ліцензію) на використання винаходу (корисної моделі), що застосовуються у лікарському засобі, доцільно проводити на конкурсній основі з урахуванням його виробничих потужностей, знань та вмінь у сфері виробництва лікарських засобів, вартості виробництва тощо. Цей висновок доцільно конкретизувати, оскільки ця пропозиція характеризується необхідністю внесення змін в чинне законодавство щодо визначення порядку проведення відповідного конкурсу.

Потребує додаткового аналізу висновок про те, що слід вдосконалити понятійний апарат спеціального законодавства, відмовившись від понять «власник права», «володілець прав», «володілець патенту» та застосовуючи поняття – «власник патенту (свідоцтва)». Безумовно, уніфікація термінології та поняттєвого апарату є необхідною, однак слід зважати на певні законодавчі конструкції, в межах яких вживаються згадані вище поняття. Відтак не завжди уніфікація вказаних понять буде коректною та юридично правильною.

Дисертант використовує поняття «примусові урядові ліцензії» та вказує, що примусові урядові ліцензії, які використовуються в країнах ЄС, це узагальнене

поняття примусових ліцензій на винаходи (корисні моделі), промислові зразки, напівпровідникові вироби, сорти рослин, які видаються у більшості країн ЄС національними органами інтелектуальної власності або спеціалізованим патентним судом (Німеччина, Франція). Водночас у цьому визначенні є певні дискусійні моменти: якщо примусова ліцензія є «урядовою», то її повинен видавати уряд або уповноважений ним орган (наприклад, патентне відомство). Водночас у разі видачі такої примусової ліцензії судом виникає питання, чи можна таку ліцензію трактувати як власне «урядову». Відтак варто конкретизувати спільні і відмінні підстави та умови для примусової ліцензії (те, що в законодавстві ЄС визначається терміном "compulsory license") та використанням урядом "government use". Оскільки це дві різні підстави та процедури.

В дисертації обґрунтовано, що юридична особа, що утворилася внаслідок виділу із суб'єкта господарювання, якому був наданий урядовий дозвіл на використання винаходу, що застосовуються у лікарському засобі, та до якої перейшло відповідне право, може продовжувати діяльність після її перевірки на відповідність встановленим вимогам (наявність виробничих потужностей, професійних вмінь, навичок тощо). Цей висновок заслуговує на увагу, однак потребує конкретизації, оскільки не до кінця зрозуміло механізм та порядок проведення вказаної перевірки і як буде співвідноситися патентні права на такий лікарський засіб із правами інтелектуальної власності на його досє (data exclusivity) а відтак і право на реєстраційне посвідчення такого лікарського засобу на певній території (marketing authorization).

Дисертант пропонує внести зміни до ч. 1 ст. 23 Закону «Про охорону прав на промислові зразки», передбачивши в ній можливість примусового ліцензування щодо промислового зразка у разі не використання чи недостатнього використання останнього протягом трьох років починаючи від дати публікації відомостей про видачу патенту або від дати, коли використання промислового зразка було припинено. Проте видається, що дисертанту забракло наукової сміливості піти далі і запропонувати поняття "генеричного виробу". Промисловий зразок не є суто дизайнерським рішенням, ергономічна складова часто є запорукою, наприклад, комфорту пацієнта, що впливатиме на якість життя, чи скажімо промисловий зразок є складовою хірургічного інструментарію чи вторинної упаковки лікарського засобу, здатної сформулювати прихильність до лікування, особливо це важливо для педіатричних форм.

Необхідність видачі одночасної примусової ліцензії і на лікарський засіб і на форму його упакування є важливим для препаратів, що використовуються в медицині катастроф та в польовій медицині, з чим Україна стикнулася під час війни. Відтак, дисертанту слід продовжити дане дослідження і розвинути викладені в дисертації пропозиції аж до запровадження поняття "генеричного виробу" – "генеричного промислового зразка".

Висновок автора про те, що загалом законодавство України відповідає світовим стандартам щодо видачі урядом примусових ліцензій, зокрема, ст. 31 Угоди TRIPS, проте залишаються окремі проблеми правового регулювання, пов'язані з наявністю великої кількості оціночних понять, неурегульованістю окремих аспектів підзаконними актами, - носить загальний описовий характер та

потребує деталізації, оскільки не до кінця зрозуміло, що це за «окремі проблеми правового регулювання».

Дисертант робить висновок про те, що до суспільних інтересів, як окремої підстави видачі примусової ліцензії, у всіх країнах ЄС відносять потреби охорони здоров'я населення, інтереси національної безпеки, економічні інтереси країни тощо. Водночас дисертант не приділяє достатньо уваги науковому аналізу співвідношення понять «суспільний інтерес», «потреби охорони здоров'я населення», «інтереси національної безпеки». Роботу значною мірою могло би збагатити дослідження категорії суспільного інтересу крізь призму примусового ліцензування об'єктів права промислової власності, оскільки суспільний інтерес є багатограним поняттям, яке у різних ситуаціях може розглядатися по різному. Також варто було б окремо розглянути положення статті 73 "Винятки щодо безпеки" Угоди ТРІПС як підстави для примусового ліцензування та використання урядом.

Автор робить слушний висновок, що примусова ліцензія видається на платних засадах, відтак має бути передбачений механізм визначення винагороди (роялті) за користування патентом. І в подальшому дисертант вказує, що розмір роялті в країнах ЄС визначається або без згоди власника патенту за рішенням національного патентного відомства (Польща, Угорщина) чи суду (Франція, Німеччина), або із залученням експертів, в тому числі яких делегують власник патенту і ліцензіат (Португалія, Іспанія), або за рішенням власника патенту (Чехія), вказуючи, що для вдосконалення вітчизняного законодавства доцільно запозичити законодавчий підхід Португалії та Іспанії. Ця позиція автора вимагає логічного продовження в конкретних рекомендаціях щодо механізму визначення такого винагороди. Видається доцільним також звернути увагу, що такий механізм має різнитися в залежності від сфери видачі примусової ліцензії. До прикладу, у випадку примусової ліцензії на винахід, який стосується лікарського засобу варто обрахунок винагороди варто базувати на відповідних Рекомендаціях щодо визначення розумної винагороди при примусовому ліцензуванні винаходів, які стосуються лікарських засобів Програми розвитку ООН.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження **Юрківа Романа Олеговича** на тему: «**Примусові ліцензії на об'єкти промислової власності за законодавством України та правом ЄС**» є самостійною та ґрунтовною науковою працею у межах поставлених завдань.

Дисертаційне дослідження містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, характеризується єдністю змісту, точністю викладення матеріалу та свідчить про особистий внесок автора в науку права інтелектуальної власності. Отримані наукові результати у сукупності розширюють та доповнюють теоретичні, методичні положення дослідження умов, підстав, порядку надання примусових ліцензій за законодавством України та правом ЄС. Результати досліджень можуть бути використані при підготовці навчально-методичних посібників і підручників, для проведення лекційних та практичних занять.

Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать автору і є його науковим доробком. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело. Праць,

опублікованих у співавторстві, немає. Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів дослідження забезпечено поєднанням філософських, загальнонаукових, спеціально-наукових методів. Одержані результати значно розширюють дані про правове регулювання примусового ліцензування на конкретні об'єкти промислової власності.

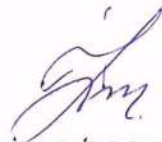
За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях дисертація **«Примусові ліцензії на об'єкти промислової власності за законодавством України та правом ЄС»** відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор, **Юрків Роман Олегович**, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування: «За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.078 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, присуджує **Юрківу Роману Олеговичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 35.051.078

проф. Ігор БОЙКО

